

A harckocsizók hadtápbiztosítása

(Fordította: dr. Deák Péter alezredes)

A szerzők egy csapatgyakorlattal egybekötött hadtáp szakharcászati gyakorlat tapasztalatait teszik közkinccsé.

Amint elrendelték a harckocsizó egységnél a riadót azonnal megkezdődött a mozgás. A harckocsik kezelő személyei üzemképes állapotba helyezték a járműveiket, eszközeiket s haladéktalanul kivonultak a megindulási körletbe. Megkezdődött a gyakorlat. Megfelelő összehangoltsággal tevékenykedtek a hadtáp alegységek beosztottai is. A tehergépjárművek vezetői gyorsan kiérkeztek a rakodás céljára kijelölt helyekre, a gépjármű szállító rajok parancsnokai a raktárvezetőkkel együttműködésben irányították az anyagok málházását. A munka akadálytalanul, gyorsan folyt, ez többek között annak volt köszönhető, hogy jók a raktárak megközelítési útvonalai, és megfelelően használják fel a rakodás kiszélesítési eszközeit. Az anyagi eszközök, amelyek alegységenként vannak a raktárban szétszórva, az elrendelt percekben belül a járművekre voltak málházva. A gépjárművezetők megkapták az előre elkészített bizonylatokat, amelyeken meghatározták részükre az oszlopok megalakítási pontjait is.

A gyülekezést befejezve a hadtáp alegységek a parancsnok által hozott elhatározásnak megfelelően kihajtottak az útra, s megkezdték a meghatározott útvonalon a menetet. Már jelentős km-t tettek meg menetben, beköszöntött az éjszaka, a hadtáp oszlopa azonban folytatta a menetet a fényálcázási szabályokat bevezetve. A hadtáp beosztottak készen álltak a harci alegységek részére szükséges anyagi eszközök átadására, illetve a segélynyújtás végrehajtására.

A nappalozási pihenőkörletben, mint ahogy azt a terv előírta, végrehajtották a technika üzemanyaggal való feltöltését. Ebben a munkában különösen az üzemanyag szolgálat beosztott szakemberei tűntek ki. A harcászati helyzet lehetővé tette számukra, hogy szemrevételezzék a feltöltés körleteit, és időben kivezessék oda a töltő gépjárműveket és más egyéb technikai eszközöket. A személyi állomány jogos fáradtsága — amely hosszú menet következménye volt — nem akadályozta a munkát. A végrehajtás bizonyította az állomány fizikai felkészültségét, érettségét.

Valamennyi harcos gondosan ismerte kötelmeit és az elrendelt számvetéseknek, terveknek megfelelően dolgozott.

Az üzemanyagraktár parancsnoka, egy zászlós kiválóan vezette a tábori üzemanyag-töltő-pont telepítését, szétbontakozását.

A harcosok szaporán, normaidőn belül húzták ki a vezetéket a töltő berendezéstől, s hozták üzemképes állapotba a töltő pisztolyokat. Minden töltő soron különböző táblákat helyeztek el, melyeken fel volt tüntetve, hogy ott milyen fajta üzemanyag kerül feltöltésre.

A gépjárművezetők másik csoportja előkészítve az elasztikus tartályokat, megtöltötte azokat üzemanyaggal. Az utánszállítás gépkocsi szállító eszközei így leürültek az üzemanyagtól és elirányíthatókká váltak az előljáró üzemanyag raktárhoz vételezés céljából.

A harckocsiknak az üzemanyag-töltő pont segítségével történő feltöltése bonyolult feladat, nagy szervezettséget, pontosságot követel a munkában. Rendkívül fontos, hogy valamennyi hadtáp katona jól értse és ismerje helyét ebben a munkában, és gyorsan hatjsa végre az egész műveletet. Természetesen az is szükséges, hogy az üzemanyag szolgálat főnöke feszesen szervezze meg a munkát, valamennyi részterületen.

A harckocsik és gépjárművek feltöltése szervezetten került végrehajtásra, a raktárvezető zászlós hiba nélkül hajtotta végre a feladatát, az üzemanyagok különböző fajtáit a kijelölt pontokra irányította.

Az üzemanyag szolgálat személyi állománya kihasználta saját technikai eszközeinek számos lehetőségét, és a várakozási körletben is gyorsan és kiválóan ténykedett. Rövid határidőn belül feltöltötték az előrevett osztagot olyan eljárással, hogy a töltő eszközöket irányították a harckocsikhoz. A többi alegység kerekes járművei és technikája úgy került feltöltésre, hogy ezek az eszközök manővereztek a töltő gépjárművek mellé.

A zászlóaljnak menetből léptek harcba, annak érdekében, hogy megelőzzék az „ellenséget” a kedvező terepszakasz elfoglalásában és birtokba vették a kijelölt vonalat. A zászlóalj hadtáp alegységei megfelelő álcázási rendszabályokkal a meghatározott távolságon belül követték a zászlóaljakat, készen arra, hogy biztosítsák az alegységeket a szükséges anyagi eszközökkel. Nem sokkal később az ezred bal szárnyán a helyzet bonyolulttá vált. A zászlóalj megközelítvén a magaslatok egyikét erős ellentámadásba ütközött. A harckocsizók manővert hajtottak végre, és állóhelyről intenzív tüzet vezettek az ellenálló ellenségre. A felderítés megállapította, hogy itt az „ellenség” tartalékokat összpontosít ellenlökés végrehajtása érdekében. Az ezredparancsnok elhatározta, hogy csapást mér az ellenséges csoportosítás szárnyára, és még a roham végrehajtása előtt feltölti a harckocsikat lőszerrel és üzemanyaggal a zászlóalj készleteiből.

Az 1. zászlóaljparancsnok utasítást adott az ellátó szakaszparancsnok részére, hogy az anyagi eszközöket adja át a századoknak. A megfelelő álcázási rendszabályok alkalmazása lehetővé tette, hogy az ellátó szakasz előre mozogjon a harcrendhez. A századparancsnokok megszervezték a szállító eszközökkel való találkozást, és kijelölték a legalkalmasabb és legveszélytelenebb helyet azok működéséhez és szétbontakozásához. A járművezetők s a kezelő személyzet közösen megszervezett tevékenysége következtében sikerült rendkívül gyorsan bemáhláznai a lőszert a harc-

kocsikba. Ezzel egyidejűleg a törzsgépjárművek az üzemanyagot betöltötték az üzemanyag tartályokba. A munkavégzés időszakában a harckocsik kezelő személyzete és a gépjárművezetők mindig készen voltak az ellenség esetleges rajtaütésének visszaverésére, biztosították a tevékenységet. A harckocsi századok így rövid időn belül fel lettek töltve a szükséges anyagi eszközökkel és biztosítva volt a harcba való visszatérésük.

Az üzemanyag szolgálat hadtáp katonái által végzett munka tapasztalatai a menet és a harc időszakában egyaránt bebizonyították, hogy a tábori kiképzésük, készségük, jártasságuk megfelel a követelményeknek. Az is pozitív szerepet játszott, hogy a terepre történő kivonulás előtt szakharcászati alaki foglalkozás került levezetésre részükre, még egyszer tanulmányozták és gyakorolták a résztvevők a különböző önálló helyzeteket, a szabályzatot; szakfoglalkozást hajtottak végre a zászlósokkal és tiszthelyettesekkel, saját funkciójuk tanulmányozása érdekében.

Rendkívül színvonalasan ténykedtek még az élelmezési szolgálat beszozott katonái is. A gyakorlaton mindig rendelkeztek az élelmezésből elrendelt tartalékkészletekkel. Annak érdekében, hogy megóvják az élelmezési készleteket radioaktív szennyezéstől és mérgező anyagoktól, átcsomagolták azokat speciális csomagoló eszközökbe, és felülről még ponyvával is betakarták. A helyzettől függően és a célnak megfelelően a meleg étel elkészítésénél felhasználták a konzerv anyagokat, illetve az élelmezési koncentrátumokat. A korszerű, magas terepjáró képességű *mozgó, gépjárműre szerelt konyha* (a PAK-170) leszakadás nélkül követte a zászlóaljakat, s menet közben készítették az élelmet. A szakácsok számos kezdeményezésről tettek tanulságot, amiben nagy szerepe volt az őket vezető zászlósnak. Munkájukat és képzettségüket bizonyítja, hogy magas szakmai hozzáértéssel biztosították a harckocsikezelők részére az ízletes, meleg élelmet. A várakozási körletben a támadás időszakára, valamennyi harckocsikezelő személyzet részére — a parancsnok intézkedésének megfelelően — úgynevezett „harci adagok és élelmiszer készletek” kerültek kiadásra a meleg étkezések közti ellátás céljából. A készlet a következőket tartalmazta: (nem egyenlő a zárolttal, egyezik a hideg javadalmazásunkkal)

- szalonna,
- hagyma,
- fokhagyma,
- kenyér,
- kondenzált tej,
- keksz.

Ezt a készletet csak abban az esetben lehetett felhasználni, ha a harcban nem volt lehetőség a meleg élelem eljuttatására és kiosztására. A harckocsizók kenyérrel való ellátása érdekében ezen a gyakorlaton tábori mozgó sütőde is működött. Ez a szervezet kiszolgált a alegységeket a menet alatt és a támadás során egyaránt. Részlegenként települt át — az egyik dolgozott, a másik pedig menetben, mozgásban volt.

A sütőde parancsnoka egy zászlós, külön tervvel rendelkezett az egyes részlegék áttelepítésére és működésére vonatkozólag, a tervben a gyakorlat időszakára meg volt határozva a munkák sorrendje is.

A parancsnok zászlós szerencsésen választotta ki a körleteket, az egyes részlegek szétbontakozására, okosan szervezte meg azok munkáját, a katona pékek gyorsan belejöttek a folyamatos munkába, és mindezen felül sikeresen gyakorolták be az ellenség várható támadásának elhárítását, az őrzés védelmet.

Érdeemes volt megfigyelni a beosztott hadtáp katonák pontos tevékenységét. Valamennyi alapvető munkafolyamat olyan sátrakban folyt le, melyeket kifejezetten egyes termelő részlegek céljaira készítettek. Ezekben volt felállítva az agregátor állomás, de hasonlóképpen más gépek is, maga a sütő kemence, a dagasztó, a formázó és egyéb gépek. Valamennyi hadtáp szakkatona a saját helyén dolgozott. Az egyik a lisztet szitálta, mások a tésztát keverték, a harmadik csoport a kenyeret formázza. A sütő részlegek tevékenységét egy tiszthelyettes irányította. A technológus (továbbszolgáló tiszthelyettes) a tésztakészítés folyamatát, rövidített eljárással szervezte meg, citromsav segítségével, ami nagymértékben lerövidíti a kész kenyértermék elkészítésének időpontját. Ennek következtében az egész sütési folyamat normaidőn belül végrehajtásra került. A tábori mozgó sütőde jól összekovácsolt kollektíva volt, a katonák többségében komszomolisták. Az egész gyakorlatot megelőzően a sütőde parancsnok eligazítást tartott részükre, az előttük álló feladattal kapcsolatban felhívta figyelmüket a nagy felelősségre, ami rájuk hárul. Ez sarkalta a katonákat olyan aktivitásra, amely a személyi állomány kötelessége az egész gyakorlat időszakában.

— A kiváló minőségű kenyér elkészítése érdekében felajánlást javasoltam, — mondotta a komszomol szervezet titkára, egy tiszthelyettes — a mozgalom kiterjedne arra, hogy a gyakorlat során magas értékelést érjünk el.

— Ezt a javaslatot mindannyian támogatták. Mindenki magára vette, hogy ebben az időszakban a kenyér-sütés valamennyi folyamatában a normát 8—10⁰/₀-kal kell túlteljesíteni.

Amit vállaltak elérték, végrehajtották. A kenyérsütő állomány sikeresen tevékenykedett a gyakorlaton és magasfokú értékelést kapott. Rendkívül nehéz munkát végeztek a gyakorlaton a javítóműhely beosztottai. Ellenőrizniük kellett az állományukban levő technikai eszközöket, helyre kellett állítani a harcokcsikat, hátra kellett vontatni őket — ezek voltak az alapvető feladatok, melyet az ezredparancsnok technikai helyettesének közvetlen irányítása alatt megoldottak. Az alegységekben a technikai kiszolgálás feladatait a különböző eszközök kezelői, vezetői hajtották végre. A kritikus időben és pillanatokban segítséget nyújtottak a zászlóalj, illetve az ezred javítóműhely mesteremberei.

A várakozási körletben a felkészülés érdekében megfeszített munkát végzett az egyik tiszt elvtárs javító alegysége. Ide irányítottak 2 üzemképtelenné vált harcokcsit és 3 gépjárművet. Ezek kijavítása érdekében csoportot hoztak létre melynek élén egy zászlós állt. A csoport rendkívül rövid idő alatt leszerelte a harcokcsi motorját és pótolta az üzemképtelen, meghibásodott alkatrészeket. A harcokcsik és gépjárművek kijavított állapotban, megfelelő minőségben és időre elkészültek, beléptek az állományba. Ennek az alegységnek az állománya rendkívül magas szakmai

jártasságról tett tanúbizonyságot, valamennyi katona két-három sajátos, rokon szakmával is rendelkezett.

Az ellenség mélységében folyó harc időszakában a parancsnok technikai helyettese — áttelepülvén a harcoló alegységek mögött — megszervezte a harcjárművek figyelését. Abban az esetben, ha valamelyik harcokcsi kiesett a harcból, felvette vele az összeköttetést, megállapította a meghibásodás okát és jellegét, ezt követően intézkedéseket adott ki a helyreállításra vonatkozóan, vagy annak érdekében, hogy a járművet hátra vontassák a harcmezőről. Ez a tevékenység természetesen összhangban volt a harcászati helyzettel, számításba vették az ellenség tevékenységét.

A harcokcsizó alegységek ténykedése folyamán rendkívül nagymérvű feladatot jelentett a sérülteknek való segítségnyújtás és rendeltetésszerű hátraszállításuk. Az egészségügyi szolgálat beosztottai, élükön a vezető orvossal, szoros együttműködésben a javító alegységekkel, kidolgozták a sérültek összegyűjtésének legcélszerűbb módszereit, különösen a sérültek harcokcsiból való kiemelését, felkészültek a kiürítésükre, hátraszállításukra.

Amikor a harc folyamán az ellenség atomcsapást mért, a munkába bevonásra került egy speciális egészségügyi alegység, mely a gyakorlat ezen időszakában részt vett. Ennek az intézménynek a parancsnokai, tapasztalt egészségügyi tisztek, rendkívül ésszerűen irányították az alárendelt egészségügyi személyi állomány tevékenységét. Rendkívül magasfokú szakmai jártassággal és áldozatkészséggel végezte munkáját a nagyszámú egészségügyi középkáder (ápolónő) is. Példaképpül megállapítjuk, hogy az egyik nővér, aki elsősegélyt nyújtott égési sérülteknek, ezt a munkát rendkívül gyakorlattal és gyorsan végezte. Hasonlóképpen elmondhatjuk ezt az egészségügyi szolgálat többi dolgozójáról is. Okos, ésszerű tevékenységükért ezeket a szakembereket, valamint még másokat is, az előljáró egészségügyi szolgálat főnök dicséretben részesítette.

A gyakorlat folyamán a hadtápszolgálat személyi állománya arra irányította erőfeszítését, hogy a harcserű körülmények során az biztosítsa a harcokcsizók valamennyi szükséges anyagi eszközzel történő ellátását és időben gyorsan nyújtsanak egészségügyi segílyt az arra rászorulóknak. Valamennyi szolgálat szakbeosztottai, akik résztvettek e gyakorlaton, növelték tudásukat, gyakorlati jártasságukat a harcokcsizó alegységek hadtápbiztosításában, olyan helyzetben, mely megközelítette a harci körülményeket.